

Київський національний торговельно-економічний університет

Вінницький торговельно-економічний інститут

Бібліотека

«Мені сорочку мати вишивала...»

Рекомендаційний список літератури до Дня вишиванки

Інформаційно-бібліографічний відділ бібліотеки

Вінниця, 2019

У культурі будь-якого народу є речі, які яскраво відображають його особливу національну традицію. Вишиванка – яскравий приклад і підтвердження цього. Для українців вишиванка – не просто одяг, а символ, який несе в собі духовне багатство, мудрість і традиційний зв'язок поколінь. Вона вважається оберегом від усього лихого, є символом краси та міцного здоров'я, а також щасливої долі, символізує родинну пам'ять, вірність та любов у сім'ї. Вважається, що український народ намагається закодувати щастя, долю, життя та волю в орнаменті вишиванок.

16 травня Україна святкує Всесвітній день вишиванки. Це свято покликане сприяти єдності і культурному відродженню всього багатонаціонального українського народу, зберігає споконвічні народні традиції створення та носіння етнічного вишитого одягу. Свято відзначається в третій четвер травня і запрошує кожного свідомого громадянина одягнути вишиванку і в ній піти на роботу, навчання, прогулянку.

Це свято зародилось у 2006 році як студентський флешмоб у Чернівецькому національному університеті. Того року у вишиванки вдяглися кілька студентів та викладачів. П'ятирічний ювілей свята ознаменувався встановленням Гіннесівського рекорду за кількістю людей у вишиванках в одному місці: на Центральній площі Чернівців зібралося понад 4000 людей у вишиванках. З 2014 року свято набуло всесвітнього масштабу, до акції долучилися близько 50-ти країн світу. У День вишиванки в 2015 році була започаткована акція «Подаруй вишиванку захиснику», військовим на передову за допомогою волонтерів передавали вишиванки, аби вони служили оберегом.

У вишиванці сакральне значення має все – і нитки, і орнамент, і кольори. Зазвичай вишивали дівчата, які роками складали собі посаг. Сорочку для немовляти мала вишити мама або бабуся, тоді вона вважалася справжнім оберегом. Сорочки для жінок пряли тільки з конопель або льону. Вважалося, що ці рослини захищають майбутню матір і її ще не народжене дитя. Найдавнішою є вишивка білим по білому. Маки вишивали на сорочці для захисту від зла, адже ця квітка символізує продовження роду. Калину можна було побачити на вишиванках у заміжніх жінок, бо це символ материнства і безсмертя роду. Сорочки з візерунком хмелю носили неодружені хлопці, адже це символ буйства, любові і молодості.

Виноград на білій сорочці символізував радість і благополуччя сімейного життя, а дубове листя – чоловічу енергію, силу, міць і витривалість.

Також і кольори на вишиванці мають своє значення. Білий символізує чистоту й початок чогось нового, чорний – колір предків, закінчення життя, пам'яті про загиблих родичів. Відтінки від коричневого до піщаного символізують землю, а червоний колір – вогонь, активність, кохання. Жовтий є символом зрілості, врожаю. Зелений – це ознака життя, а фіолетовий – духовності.

Мали вишивальниці й своє свято – День Варвари 17 грудня. У цей день не можна було ні прибирати, ні прати, ні глину місити, а належало тільки вишивати.

Вишиванка для українців - символ, який несе в собі духовне багатство, мудрість і традиційний зв'язок поколінь. Він зберігає нашу ідентичність та оберігає від зла. Тож нехай мальовнича вишиванка піднімає настрій та сповнює кожного енергією!

1. **Вертіль, О.** Крелевецькі рушники як українська доля / О. Вертіль // Урядовий кур'єр. – 2013. – 7 груд. – С. 18.
2. **Зорук, Б.** Українська вишивка - це "молитва без слів" / Б. Зорук // Вінничанка. – 2016. – № 3. – С. 18-19.
3. **Кара-Васильєва, Т.** Українська вишивка / Т. Кара-Васильєва, А. Чорноморець. – К. : Либідь, 2002. – 160 с. : іл.
4. **Конарева, Л.** У ній зберігається душа народу / Л. Конарева ; бесіда з генеральним директором Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному О. Пошивайлом // Урядовий кур'єр. – 2016. – 23 серп. – С. 7.
5. **Кулинич-Стахурська О.** Мистецтво української вишивки. Техніка і технологія / О. Кулинич-Стахурська. – Вид. 2-ге, допов.– Львів : ЛНБ ім. В. Стефаника, 2007. – 264 с.
6. **Литвинець, Е. М.** Українське народне мистецтво. Вишивання і нанизання : Альбом / Е. М. Литвинець. – К. : Вища школа, 2004. – 335 с.
7. **Лобарчук О.** Сорочку били як двійника свого власника: Бойківська вишивка / Ольга Лобарчук // Уряд. кур'єр. – 2014. – 7 серп. – С. 10.
8. **Мельничук Ю.** Вишиваний генокод / Юрій Мельничук // Колесо життя. – 2015. – № 10. – С. 14–20.
9. **Надутенко О. В.** Барвіста вишиванка / О. В. Надутенко ; [худож. О. В. Коломієць]. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 43 с.
10. **Наніашвілі І. М.** Українська вишивка: Рушники. Вишиванки. Обереги. Вишиваємо хрестиком та гладдю / І.М.Наніашвілі. – Харків : Кн. клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2012. – 192 с.
11. **Причепій, Є.** Вишивка східного Поділля / Є. Причепій // Українська культура. – 2007. – № 5. – С. 20.

12. **Пшеничко, О.** Бушанський рушник - символ долі / О. Пшеничко // Вінниччина. – 2017. – 10 лют. – С. 10.
13. **Сидоренко, О.** Рушник із давнини / О. Сидоренко // Берегиня. – 2009. – № 2. – С. 55-62.
14. **Соколовська, К.** Традиційні художні символи вишивки і пісенного фольклору / К. Соколовська // Персонал. – 2008. – № 1. – С. 114-118.
15. **Тихонова, Н. П.** Товарознавство сувенірів та товарів народних художніх промислів України: опорний конспект лекцій / Н. П. Тихонова. – К.: КНТЕУ, 2004. – 114 с.
16. **Українське народознавство**: навч. посіб. / за ред. С. П. Павлюка. – 3-тє вид., випр. – Київ: Знання, 2006. – 568 с.
17. **Федишин О.** У світі вишивки та бісероплетіння / О. Федишин. – Львів: Апріорі, 2013. – 104 с.
18. **Чебан, О.** Мамину сорочку пригорну до серця / О. Чебан // Урядовий кур'єр. – 2013. – 9 серп. – С. 11.
19. **Чумарна М. І.** Вишивання долі: символіка і техніки шитва / М. І. Чумарна. – Львів: Апріорі, 2015. – 88 с.